

Tisková zpráva

Pivo v české společnosti v roce 2016

- ⊙ Podíl lidí, kteří pijí pivo, se v České republice dlouhodobě výrazně nemění, pije jej téměř devět z deseti mužů a více než polovina žen.
- ⊙ Čeští muži vypijí podle svých odhadů v průměru týdně o něco méně než osm půllitrů piva, ženy pak o něco více, než dvě takové sklenice.
- ⊙ Pokud už pivo pijí, dají si jej čeští muži v průměru více než třikrát týdně, ženy o něco méně než dvakrát za týden.
- ⊙ V situaci, kdy si normální pivo dát nemůže, automaticky zvolí nealkoholické pivo přibližně polovina mužů, mezi ženami, které pijí pivo, by tak podle svých slov v roce 2016 učinila pětina.

Zpracoval:

Jiří Vinopal

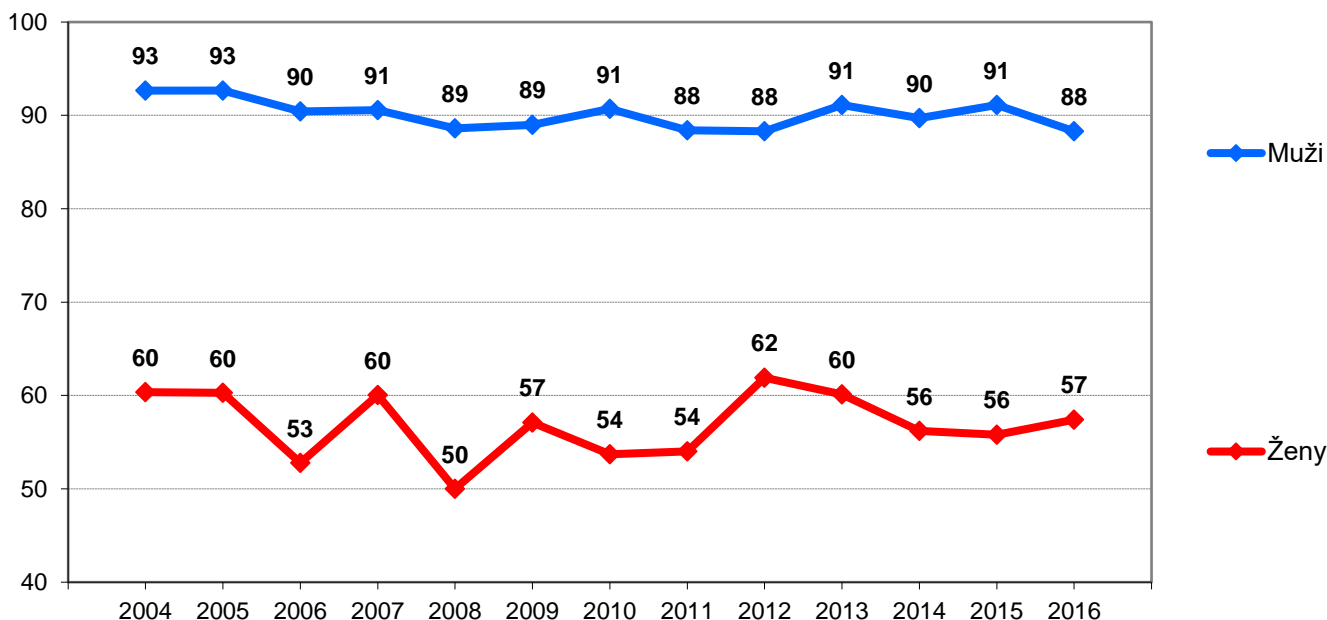
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 593

V září 2016 CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., zopakovalo některé otázky s tematikou piva, které jsou součástí výzkumného projektu „Pivo v české společnosti“ probíhajícího od roku 2004. Tato zpráva přináší základní výsledky o podílu konzumentů piva mezi dospělými obyvateli České republiky a o množství a frekvenci, s jakou pivo pijí. Zpráva si všímá také postavení piva nealkoholického a jeho vývoje v posledních letech. Analýzy jsou prováděny na souboru respondentů s dosaženým věkem minimálně 18 let a v některých sledovaných oblastech mapují trendy od roku 2004.

Graf 1: Podíly konzumentů piva mezi muži a ženami (%)¹

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

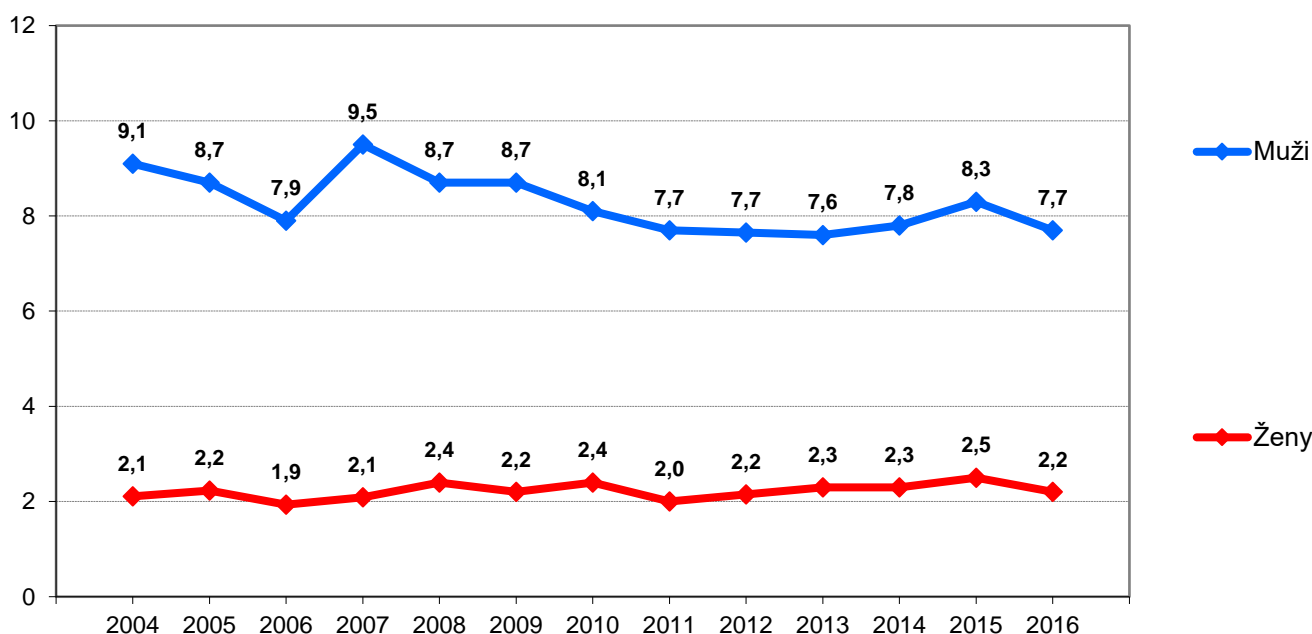
¹ Otázka: „Pijete někdy pivo? (Ano – ne)“

Podíl lidí, kteří pijí pivo, se v České republice dlouhodobě výrazně nemění. Podobně jako v předešlých letech dosahuje hodnoty v blízkosti 90% hranice u mužů, mezi ženami se v roce 2016 k alespoň občasnému pití piva přihlásilo 57 %.

Největší podíly mužů konzumujících pivo nalzáme dlouhodobě ve věkových skupinách 45-59 a 30-44 let (shodně 90 % v roce 2016), přičemž v posledních dvou letech se jim podílem konzumentů piva přiblížila i skupina nejstarších mužů (89 %). Mezi nejmladšími muži (do 30 let) je podíl konzumentů dlouhodobě o něco nižší (84 % v roce 2016), přičemž tato hodnota již třetím rokem po sobě mírně klesá. Mezi ženami je situace jen malinko odlišná. Největší podíly konzumentek jsou také ve dvou středních věkových skupinách (58 % ve skupině 30-44 let a 63 % ve skupině 45-59 let), výrazněji než u mužů se však od ostatních liší skupina žen nad 60 let, v níž pivo pije dlouhodobě žen nejméně (53 % v roce 2016). Ve skupině nejmladších žen do 30 let podíl konzumentek v posledních letech klesá podobně jako u mužů v této věkové skupině a v letošním roce dosahuje hodnoty 56 %.

Z časového srovnání se ukazuje, že podíl konzumentek se v letech 2007-2013 zvyšoval ve skupině 30-44 let, od roku 2010 se pak zvyšuje podíl konzumentek ve skupině 45-59 let. V delším časovém horizontu můžeme také sledovat přírůstek konzumentů piva mezi vysokoškolsky vzdělanými muži a mezi ženami se středoškolským vzděláním.

Graf 2: Průměrné množství piva konzumovaného týdně muži a ženami (v půllitrech)²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Vedle toho, zda člověk pivo pije, je dalším významným ukazatelem spotřebních vzorců také objem konzumace. Ten má smysl sledovat u těch, kteří pivo vůbec kdy pijí, a v našem případě to bylo realizováno prostřednictvím dotazu na průměrný počet půllitrů za týden.³ Jak je patrné z grafu 2, v letošním roce se hodnota spotřeby mužů i žen posunula níže, muži deklarují v průměru o něco méně než osm půllitrů piva, které vypijí během týdne, ženy pak o něco více než dvě takové sklenice.

² Otázka: „Jaké množství piva přibližně vypijete za týden? Kdybyste to přepočítal na půllitry, kolik by to tak průměrně bylo?“

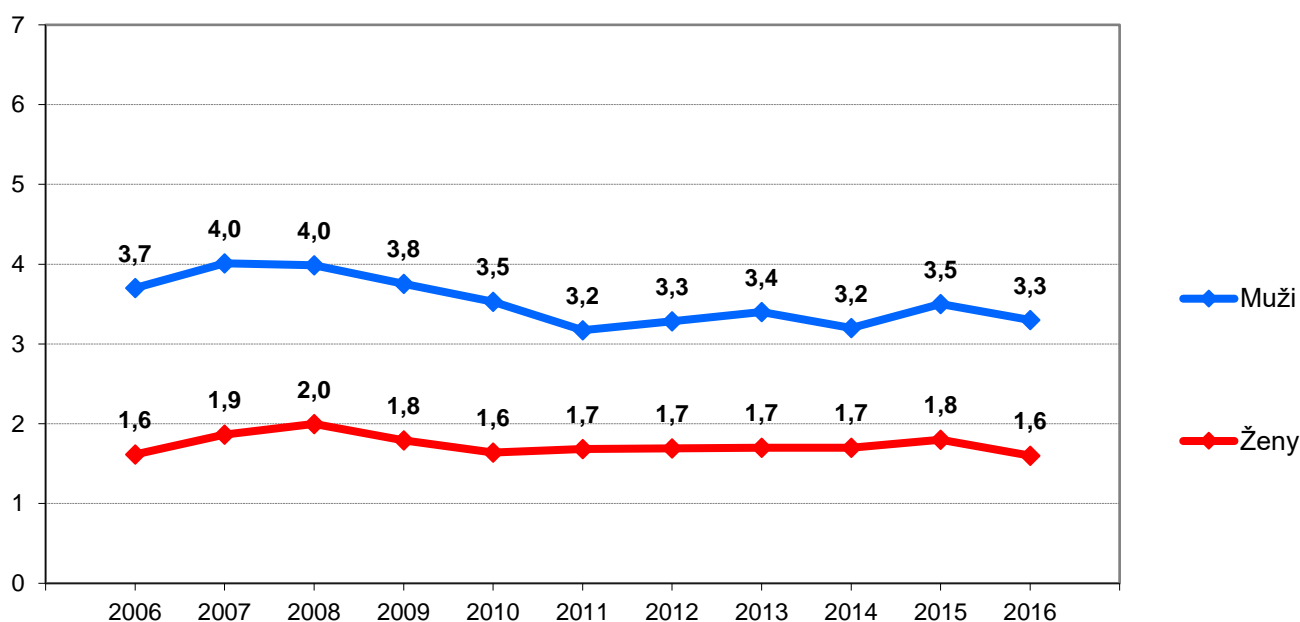
³ V takto koncipované analýze nejde o odhad průměrné spotřeby populace, nýbrž o sledování trendu v množství a způsobech konzumace piva u těch, kteří jej pijí.

Za postupným poklesem spotřeby mužů v minulých letech bylo možno nalézt především mladší střední věkovou kategorii, tj. muže mezi 30 a 44 lety (z 10,5 v roce 2004 na 7 v roce 2013); a také poměrně rychlý pokles deklarované spotřeby ve věkové skupině 45 – 59 let, který se odehrál mezi lety 2009 a 2011 (z 10,5 na 7,5 půllitru týdně). A stejné věkové skupiny mužů mají v posledních zejména dvou letech podíl na opětovném zvýšení spotřeby. Ve skupině 30-44 let narostla spotřeba mezi lety 2013 a 2016 ze 7 na 9,1 půllitru; ve skupině 45–59 let z úrovně 7,4 v nejslabším roce 2011 plynule mírně stoupala, až na 8,3 v letošním roce. U žen je z hlediska věku vývoj odlišný, u nich byla právě věková skupina 30-44 let tou, jejíž spotřeba piva plynule rostla od roku 2007 (z 1,7 na 2,8 v roce 2014), nicméně od loňského roku zaznamenáváme již podruhé pokles (1,9 v roce 2016), Naopak již ve třetím roce v řadě je patrný nárůst množství piva konzumovaného nejmladšími ženami ve věku 18-29 let (z 1,8 v roce 2013 na 3,0 v roce 2016).

Podobně jako v posledních letech i nadále platí, že menší průměrnou spotřebu deklarují stabilně muži i ženy s vysokoškolským vzděláním (5,2 muži, 2,0 ženy) a s maturitou (6,9 muži, 1,4 ženy), nejvíce piva naopak v průměru pijí muži i ženy se vzděláním základním (10,2 muži, 3,7 ženy).

Letošní rok také ukazuje, že trend postupného zmenšování skupiny mužů, kteří pijí piva nejvíce ze všech, tj. více než 14 za týden, se po loňském výkyvu neobrátil a dlouhodobě tedy zřejmě lze očekávat další ubývání tohoto typu konzumentů, a to ve prospěch takových, kteří pijí 8-14 piv týdně, případně pouze nejvýše dvě piva týdně.

Graf 3: Frekvence konzumace piva u mužů a žen (průměrný počet dnů v týdnu, kdy si dají pivo)⁴

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

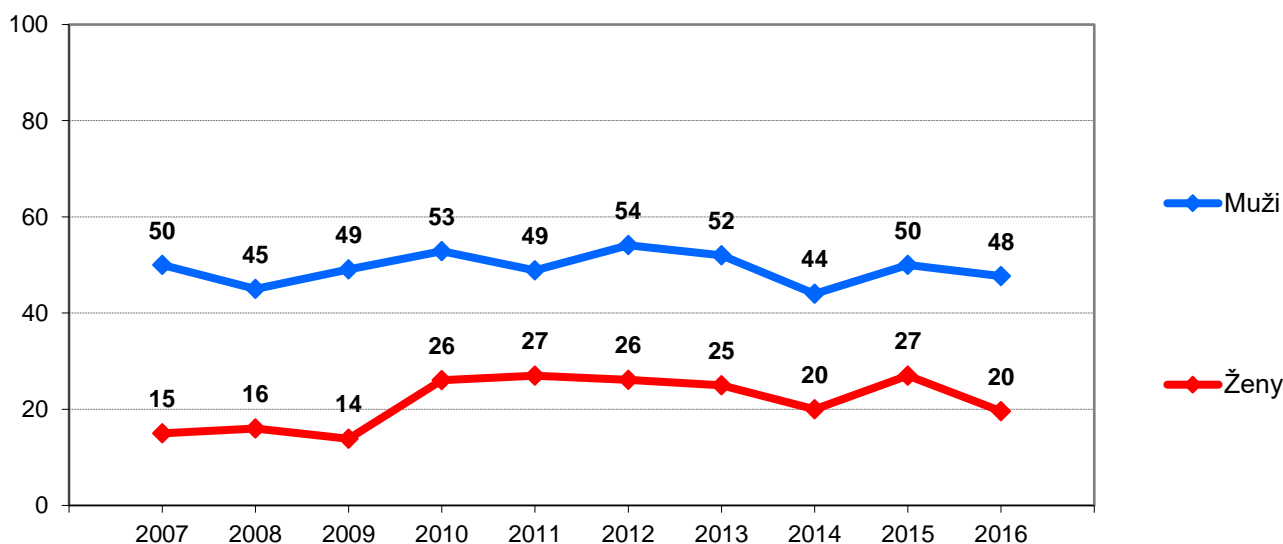
Frekvence konzumace je ukazatel, který napovídá, zda je nápoj běžným nebo spíše svátečním pitím. Její vývoj u mužů i u žen ukazoval mezi lety 2008 až 2011 klesající trend počtu dní v týdnu, kdy si dají pivo; od roku 2012 však již vývoj tímto směrem dále systematicky nepokračuje (patrný mírný pokles v letošním roce následuje po loňském mírném zvýšení). Pro letošní rok tedy platí, že průměrný počet dnů v týdnu, ve kterých si konzumenti dají pivo, se pohybuje nad hranicí tří dnů u mužů a nad hranicí jednoho a půl dne u žen. Současně lze výsledky vyjádřit i tak, že alespoň dvakrát týdně si pivo dá 74 % mužů a 42 % žen (z těch, kteří pivo vůbec někdy pijí).

Nadále platí, že kromě mužů a žen se další sociodemografické skupiny v počtu dní vzájemně nijak významně neodlišují; dlouhodobě se pouze ukazuje, že starší věkové kategorie pijí pivo o něco častěji, tj. jejich průměr se blíží spíše čtyřem dnům, než mladší, u nichž se průměr blíží spíše třem dnům v týdnu. Jak bylo uvedeno výše, starší kategorie ovšem

⁴ Otázka: „Jak často běžně pivo pijete? Teď nezáleží na množství, zajímá nás, v kolika dnech v týdnu průměrně se nějakého piva napijete.“

nemají vyšší spotřebu, ta je ve věkových skupinách v posledních letech velmi vyrovnaná; pouze konzumaci piva rozkládají do více dní v týdnu. Z delšího časového sledování je také již poměrně patrné, že postupný úbytek mužů, kteří pijí pivo každý den (z 26 % v roce 2007), se zastavil a že tato skupina se od roku 2011 již drží na velikosti přibližně 16 %.

Graf 4: Nealkoholické pivo jako náhrada piva běžného⁵

Pozn.: Hodnoty vypovídají o respondentech, kteří uvedli, že pivo alespoň někdy pijí (N v roce 2016 = 695).

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Pravidelně od roku 2007 je zjišťováno, do jaké míry je, či není, nealkoholické pivo pro obyvatele České republiky samozřejmou náhradou piva běžného. Dotaz konkrétně míří na to, zda by respondent preferoval nealkoholické pivo, anebo jiný nealkoholický nápoj v situaci, kdy by si běžné pivo dal, ovšem nyní nemůže například kvůli řízení automobilu. Výsledky této postojové otázky neposkytují údaje o reálné spotřebě nebo nákupním chování, nýbrž o pocitovém vztahu konzumentů k nealkoholickému pivu, o obrazu, jaký nealko pivo v jejich očích má jakožto substitut běžného piva.

I letošní výsledky ukazují, že v průběhu posledních let se vnímání nealkoholického piva nijak dramaticky neproměnilo a stále tedy platí, že pro české obyvatele samozřejmou náhradou piva běžného není. V situaci, kdy si normální pivo dát nemůže, automaticky zvolí pivo nealkoholické přibližně polovina mužů (48 %), mezi ženami, které pijí pivo, by tak podle svých slov v roce 2016 učinilo 20 %. Ostatní si namísto nealko piva dají raději jiný nealkoholický nápoj, přičemž podíl těchto lidí je vcelku pochopitelně vyšší zejména mezi méně pravidelnými konzumenty piva.

Zatímco do roku 2013 nealkoholické pivo jako náhrada běžného pozvolna posilovalo zejména ve skupině nejmladších mužů (18 – 29 let), od roku 2014 se jejich podíl vrátil z hodnoty 58 % na úroveň kolem 40 %. Mezi ženami pak byla z hlediska volby nealko piva nejvýrazněji posilující skupina těch, které pijí nejvíce běžného piva (tj. dva a více půllitrů týdně), i u ní však v letošním roce dochází ke snížení na 24 %, což je úroveň velmi podobná té, kterou dosahují ženy konzumující pivo v menším množství.

⁵ Otázka: „Představte si situaci, ve které byste si za normálních okolností dal pivo. Tentokrát si ho ale dát nemůžete, například protože řídíte. Dáte si tedy raději nealkoholické pivo, anebo nějaký jiný nealkoholický nápoj? (Rozhodně nealkoholické pivo, spíše nealkoholické pivo, spíše nějaký jiný nealkoholický nápoj, rozhodně nějaký jiný nealkoholický nápoj.)“

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v16-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>5. - 19. 9. 2016</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>999</i>
<i>Počet dotázaných od 18 let výše:</i>	<i>959</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>209</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OR.94, OR.95, OR.96, OR.188</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>OR161123a</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>23. listopad 2016</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jiří Vinopal</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různě velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.]